

	<p style="text-align: center;">СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ЕКОЛОГІЧНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ В ТУРИЗМІ»</p> <p>Рівень вищої освіти: Перший (бакалаврський) Спеціальність: <u>ІЗ Туризм та рекреація</u> Рік навчання: 3-й, семестр 5-й Кількість кредитів ECTS: <u>5 кредитів</u> Назва кафедри: <u>бізнесу та сфери обслуговування</u> Мова викладання: <u>українська</u></p>
<p>Лектор курсу</p>	<p>д.е.н., проф. Головня Олена Михайлівна</p>
<p>Контактна інформація лектора (e-mail)</p>	<p><u>elen@vsau.vin.ua</u>, <u>ellens@meta.ua</u></p>

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Екологічний менеджмент в туризмі» є вибірковою компонентою ОПП Туризм.

Загальний обсяг дисципліни – 150 год.: лекції – 26 год.; практичні заняття – 24 год., самостійна робота – 100 год.

Формат проведення: лекції, практичні заняття, семінарські заняття, консультації. Підсумковий контроль – залік.

При вивченні даної дисципліни можуть використовуватися знання, отримані з дисциплін: «Екологія», «Комунікативний менеджмент», «Рекреалогія».

Основні положення навчальної дисципліни можуть застосовуватися при вивченні дисциплін: «Менеджмент у туризмі», «Організація екскурсійної діяльності».

Призначення навчальної дисципліни

Призначення навчальної дисципліни «Екологічний менеджмент в туризмі» полягає у формуванні у студентів професійних компетентностей щодо впровадження екологічно орієнтованого управління в туристичній сфері. Дисципліна забезпечує теоретичну базу знань про принципи сталого розвитку, екологічну політику та нормативно-правове регулювання природоохоронної діяльності. Вона сприяє розумінню впливу туристичної індустрії на природне середовище та соціально-економічні процеси в регіонах. Курс орієнтований на засвоєння методів екологічного аудиту,

планування та контролю в діяльності туристичних підприємств. Важливим призначенням є формування відповідального ставлення до використання природних ресурсів і збереження туристично-рекреаційного потенціалу територій. Дисципліна також сприяє розвитку управлінських рішень, спрямованих на підвищення екологічної безпеки та конкурентоспроможності туристичних організацій. У результаті її вивчення студенти набувають здатності інтегрувати екологічні стандарти та інноваційні підходи у практику туристичного бізнесу.

Мета вивчення навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Екологічний менеджмент в туризмі» є формування у студентів системного розуміння принципів сталого розвитку та екологічно відповідального ведення туристичної діяльності. Курс спрямований на засвоєння теоретичних основ і практичних інструментів екологічного управління у сфері туризму. Важливим завданням є вивчення методів мінімізації негативного впливу туристичної індустрії на довкілля та раціонального використання природних ресурсів. Дисципліна передбачає розвиток навичок розроблення та впровадження екологічних програм і стандартів у туристичних підприємствах. Отримані знання сприяють підвищенню екологічної свідомості майбутніх фахівців і формуванню конкурентоспроможного, соціально відповідального туристичного бізнесу.

Завдання вивчення дисципліни

Основними завданнями вивчення дисципліни «Екологічний менеджмент в туризмі» є формування у студентів системи знань про принципи та механізми екологічного управління у туристичній діяльності. Важливим завданням є засвоєння нормативно-правових засад природоохоронної політики та міжнародних стандартів у сфері сталого туризму. Дисципліна передбачає розвиток умінь оцінювати екологічні ризики та вплив туристичних підприємств на довкілля. Студенти повинні навчитися розробляти та впроваджувати екологічні програми і заходи щодо мінімізації негативного впливу на природне середовище. Одним із завдань є формування навичок проведення екологічного моніторингу та аудиту в туристичних організаціях. Курс також спрямований на виховання екологічної відповідальності та професійної етики у сфері туризму. Результатом виконання цих завдань є підготовка фахівців, здатних забезпечувати сталий розвиток туристичних підприємств..

ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ЯКИХ НАБУВАЄ ЗДОБУВАЧ ПРИ ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІНИ ВІДПОВІДНО ДО ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен володіти інтегральною, загальними та спеціальними (фаховими) компетентностями, зокрема:

Інтегральні компетентності (ІК):

Здатність комплексно розв'язувати складні професійні задачі та практичні проблеми у сфері туризму і рекреації як в процесі навчання, так і в процесі роботи, що передбачає застосування теорій та методів системи наук, які формують туризмознавство, і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК03. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо

ЗК04. Здатність до критичного мислення, аналізу і синтезу

ЗК05. Прагнення до збереження навколишнього середовища

ЗК06. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК09. Вміння виявляти, ставити і вирішувати проблеми.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК 01. Знання та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності

СК 02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях

СК 03. Здатність аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал територій

СК 04. Здатність аналізувати діяльність суб'єктів індустрії туризму на всіх рівнях управління

СК 05. Розуміння сучасних тенденцій і регіональних пріоритетів розвитку туризму в цілому та окремих його форм і видів

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ВІДПОВІДНО ДО ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

ПР3. Знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ

ПР4. Пояснювати особливості організації рекреаційно-туристичного простору

ПР5. Аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал території

Вивчення даної дисципліни формує у здобувачів освіти соціальні навички (soft skills) такі як: комунікативність (реалізується через: метод роботи в парах та групах, робота з інформаційними джерелами, робота в команді), лідерські навички (реалізується через презентацію здобувачами підготовлених матеріалів, підготовку індивідуальних завдань та їх представлення у групі).

ПЛАН ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Назви теми	Форми організації навчання та кількість годин		Самостійна робота, кількість годин
		лекційні заняття	практичні заняття	
1	Тема 1. Теоретичні засади екологічного менеджменту та концепція сталого розвитку в туризмі.	2	2	8
2	Тема 2. Екологічний менеджмент у розвитку сільського зеленого туризму	2	2	8
3	Тема 3. Впровадження принципів сталого розвитку та природоохоронних практик у сільському зеленому туризмі.	2	2	8
4	Тема 4. Екологічна політика та стратегія розвитку туристичних підприємств.	2	2	8
5	Тема 5. Система екологічного менеджменту на підприємствах туризму.	2	2	8
6	Тема 6. Екологічний аудит і моніторинг у туристичній діяльності.	2	-	8
7	Тема 7. Управління природними ресурсами в туристично-рекреаційних зонах.	2	2	8
8	Тема 8. Екологічна сертифікація та стандартизація в туризмі.	2	2	10
9	Тема 9. Екологічні ризики та безпека в туристичному бізнесі.	2	2	10
10	Тема 10. Екологічний маркетинг і формування «зеленого» іміджу туристичного підприємства	2	2	6
11	Тема 11. Енерго- та ресурсозбереження у сфері гостинності та туризму.	2	2	6
12	Тема 12. Управління відходами та мінімізація негативного впливу на довкілля в туризмі.	2	2	6
13	Тема 13. Інноваційні технології та міжнародний досвід екологізації туристичної діяльності.	2	2	6
Разом		26	24	100

Самостійна робота здобувача вищої освіти

Самостійна робота здобувача є одним із способів активного, цілеспрямованого набуття нових для нього знань та умінь. Вона є основою його підготовки як фахівця, забезпечує набуття ним прийомів пізнавальної діяльності, інтерес до творчої роботи, здатність вирішувати наукові та практичні завдання.

Виконання здобувачем самостійної роботи передбачає, за необхідності, отримання консультацій або допомоги відповідного фахівця. Навчальний матеріал навчальної дисципліни, передбачений робочою програмою навчальної дисципліни для засвоєння здобувачем у процесі самостійної роботи, виноситься на поточний і підсумковий контроль поряд з навчальним матеріалом, який опрацьовувався під час аудиторних занять. Організація

самостійної роботи здобувачів передбачає: планування обсягу, змісту, завдань, форм і методів контролю самостійної роботи, розробку навчально-методичного забезпечення; виконання здобувачем запланованої самостійної роботи; контроль та оцінювання результатів, їх систематизацію, оцінювання ефективності виконання здобувачем самостійної роботи.

Індивідуальні завдання здобувач виконує самостійно під керівництвом викладача згідно з індивідуальним навчальним планом.

У випадку реалізації індивідуальної освітньої траєкторії здобувача заняття можуть проводитись за індивідуальним графіком.

Під час виконання навчальних завдань, завдань контрольних заходів не допустимо порушення академічної доброчесності. Презентації та виступи мають бути авторськими та оригінальними, інформація про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності – достовірною; у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей мають бути посилання на джерела інформації з дотриманням норм законодавства про авторське право і суміжні права.

Види самостійної роботи

№	Вид самостійної роботи	Години	Терміни виконання	Форма та метод контролю
1	Вивчення питань, що виносяться на самостійне опрацювання	40	щотижнево	Усне та письмове опитування, дискусії в групі
2	Самостійна робота з метою підготовки до поточних аудиторних занять (робота з інформаційними джерелами, опрацювання першоджерел)	20	щотижнево	Усне та письмове опитування, дискусії в групі
3	Виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань з доповіддю або презентацією за заданою проблемною тематикою	20	4 рази на семестр	Виступ в аудиторії з презентацією, усний захист, презентації, обговорення та якості оцінка виконання
4	Підготовка до модульного контролю та тестування	20	3 рази на семестр	Тестування
Разом		100		

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Тарасова В.В., Нестерчук І.К., Ковалевська І.М., Осіпчук А.С. Географія туризму: екологічний туризм. 2024 р. 252 с.
2. Лук'янова О. М. Екологічний менеджмент: Конспект лекцій. Харків: УкрДУЗТ, 2022. 66 с.
3. Менеджмент туристичної індустрії: Навч. посібник / За ред.

проф. І.М. Школи. Чернівці: ЧТЕІ КНТЕУ, 2021. 662 с.

4. Менеджмент: Підручник; під заг. ред. Т.П. Остапчук. Житомир: Державний університет «Житомирська політехніка». Житомир: Вид-во «Рута», 2021. 856 с.

5. Страпчук С.І., Миколенко О.П., Попова І.А. Пустова В.В. Менеджмент: навчальний посібник для здобувачів вищої освіти. Львів: Видавництво «Новий Світ – 2000», 2020. 356 с.

6. Явкін В.Г., Руденко В.П., Король О.Д. та ін. Проблеми географії та менеджменту туризму. Чернівці: Рута, 2020. 260 с.

7. Гапоненко Г. І. Організація сільського зеленого туризму: підручник для студентів спец. «Туризм». Суми: Університетська книга, 2021. 300 с.

8. Тищук І. В., Ільїна О. В. Сільський зелений туризм: конспект лекцій. Луцьк: Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2024. 94 с.

Додаткова література

1. Мосієнко О. В., Плотнікова М. Ф. Інноваційні технології бренд-менеджменту, підприємництва та туризму як основа екологосоціально-економічного розвитку територіальних громад. Державне управління: удосконалення та розвиток. 2023. № 7.

2. Яворська О. Г. Екологічний менеджмент готельно-ресторанного бізнесу та туризму в період утвердження біоекономіки. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: Економічні науки.* 2022. № 2. С. 16-20.

3. Зеленко О. О., Козодуб Г. А. Екологічна відповідальність як чинник конкурентоспроможності послуг у туризмі та у сфері гостинності. *Acta Academiae Beregsasiensis. Geographica et Recreatio.* 2024. № 1. С. 22-31.

4. Любченко В. В. Туристичний продукт в сегменті екологічного туризму в Україні в умовах сьогодення. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю та аналізу.* 2023. Вип. 3. С. 67-71.

5. Тищенко С. В. Розвиток екологічного туризму в контексті функціонування національної туристичної організації України. *Причорноморські економічні студії.* 2022. Вип. 76. С. 79-86.

6. Bihun R. Mathematical modeling of tourism development in territorial communities. *Technology audit and production reserves.* 2022. № 2 (2). С. 21-30.

7. Charkina T. Improvement of the tourism industry management due to introduction of new trends and types of tourism. *Philosophy, economics and law review.* 2022. Vol. 2, no. 1. С. 108-117.

8. Zavarika G. M. Military tourism as a peculiarity of tourism development in a post-conflict territory. *Journal of geology, geography and geoecology*. 2022. Vol. 31(1). С. 186-193.

9. Безкоровайна Л. В. Сільський туризм, біорізноманіття та сталий розвиток: комплементарність та вплив на добробут сільського населення. *Економічний вісник Дніпровської політехніки*. 2021. № 1. С. 68-75.

10. Головня О.М. Забезпечення розвитку сталого туризму в умовах глобальних екологічних викликів. *Бізнес-інформ*. 2023. № 9.

11. Петрушенко М. М. Науково-методичні засади визначення економіко-екологічних збитків туризму внаслідок російської війни проти України. *Економічний вісник Донбасу*. 2022. № 2. С. 47-58.

12. Михайлюк І. І. Екологічні аспекти розвитку туризму. *Розвиток методів управління та господарювання на транспорті*. 2022. Вип. 4. С. 124-131.

13. Пригара О. В. Екологізація туризму як умова сталого розвитку. *Інтелект XXI*. 2021. № 5. С. 16-19.

Інформаційні ресурси

1. Hotels24.ua. URL: <https://hotels24.ua/uk/Hotel-and-restaurant-complexes-Vinnitsia>

2. Державне агентство розвитку туризму (ДАРТ). URL: <https://www.tourism.gov.ua/>

3. Міністерство економіки України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/>

4. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>

5. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

6. Урядовий портал. URL: <https://www.kmu.gov.ua/>

7. Екологічний туризм в Україні. URL: <https://doba.ua/ukr/blog/ekologichniy-turizm-v-ukraini.html>

8. Українська асоціація активного та екологічного туризму. URL: <http://www.uaeta.net/>

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ТА ВИМОГИ ДО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

У кінці семестру, здобувач вищої освіти може набрати до 60% підсумкової оцінки за виконання всіх видів робіт, що виконуються протягом семестру, до 10% за показники наукової, інноваційної, навчальної, виховної

роботи та студентської активності і до 30% підсумкової оцінки – за результатами підсумкового контролю.

Розподіл балів за видами навчальної діяльності

	Вид навчальної діяльності	Бали
Атестація 1		
1	Уважність на лекціях, наявність конспективних записів	6
2	Участь у роботі на практичних заняттях	10
3	Виконання контрольних робіт, тестування	6
4	Виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань з доповіддю та презентацією за заданою проблемною тематикою	8
	Всього за атестацію 1	30
Атестація 2		
5	Уважність на лекціях, наявність конспективних записів	6
6	Участь у роботі на практичних заняттях	10
7	Виконання контрольних робіт, тестування	6
8	Виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань з доповіддю та презентацією за заданою проблемною тематикою	8
	Всього за атестацію 2	30
	Показники наукової, інноваційної, навчальної, виховної роботи та студентської активності	10
	Підсумкове тестування	30
	Разом	100

Якщо здобувач упродовж семестру за підсумками контрольних заходів набрав 35 балів, то він не допускається до заліку.

Програма навчальної дисципліни передбачає врахування результатів неформальної та інформальної освіти при наявності підтверджуючих документів як окремі кредити вивчення навчальних дисциплін.

Відповідність шкали оцінок якості засвоєння навчального матеріалу

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою для заліку
90-100	A	зараховано
82-89	B	
75-81	C	
66-74	D	
60-65	E	
35-59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни